

kompleksas – normalios raidos tarpas. Motina jo negali sukelti, jis atsiranda savaime, ir tai nieko bloga, mat šis reiškinys normalus.

Kada jis bus savarankiškas?

Savarankiškumas – viena svarbiausių vaikų auklėjimo temų. Visi norime savarankiškų vaikų! Kurie keliausi ir eina miegoti, kada nori; namų darbus ruošia tik tada, kai turi tam nuotaikos; patys sprendžia, ar eiti šiandien į mokyklą, ar ne; rengiasi, kaip nori patys, ir valgo, kas patinka...

Dievulėliau, ne! Ne, norime ne tokio savarankiškumo! Norime, kad vaikai būtų savarankiški, bet turėtų daryti taip, kaip sakome. O dar geriau: kad jie patys atspėtų, ką galvojame, ir darytų tai, ko norime, mums to nė nesakant – tada visi matytų, kad esame nuostabūs tėvai ir niekada vaikams nenurodinėjame.

Dauguma tėvų prieš per griežtą auklėjimą jaunystėje maištavo (arba nemaištavo ir dabar to gailisi). Pasižadėjo vaikams duoti kur kas daugiau laisvės, o dabar apstulbę žiūri, kaip jų vaikai, ją gavę, daro, ką nori. Žinoma, kad taip, o ko gi tikėjotės?

Tiesą sakant, kai dauguma tėvų sako: „Noriu, kad mano vaikas būtų savarankiškas“, iš tikrųjų galvoje turi: „Noriu, kad jis miegotų vienas ir manęs nešauktų, gerai valgytų pats, tyliai sau vienas žaistų, netrukdytų man ir niekada neverktų, kai išeinu iš namų ir jį palieku su kuo nors kitu.“

Tačiau lūkestis, kad taip elgtųsi vaikas ar suaugęs žmogus, nepagrįstas. Žmonės yra socialinės būtybės, todėl savarankiškumas reiškiasi ne negyvenamoje saloje, kurioje įsikurtume vieni, o gyvenant žmonių grupėje. Mums reikia kitų, kitiems – mūsų. Suaugęs žmogus turėtų gebėti prašyti kitų pagalbos, kad galėtų pasiekti tikslus, taip pat paprašytas padėtų kitiems. Vieni nuo kitų mes veikia priklausomi, o ne esame savarankiški.

Elgeta, kaulijantis pinigų, yra priklausomas nuo geros praeivių valios. Darbuotojas, gaunantis mėnesio atlyginimą, gali būti laikomas priklausomu: jis negalėtų dirbti be bendrovės, kolegų, viršininkų ar valdinių, bet jį laikome savarankišku, nes turi darbo sutartį ir gauna atlyginimą. Jis žino, kiek bus sumokėta, ir turi teisę tos sumos reikalauti.

Jeigu duktė kviečia tėtį ir šis pas ją ateina, ji yra savarankiška. Jeigu tėtis neina, nes nenori, vaikas yra priklausomas nuo to, ar tėtis nori ateiti, ar ne. Rodydami vaikui dėmesį, mokote savarankiškumo. Po išsiskyrimo (dėl ligos, mamai įsidarbinus, pradėjus lankyti darželį) vaikas pasidaro labiau priklausomas – jam reikia daugiau dėmesio, fizinio ryšio, nenori nė akimirkos būti vienas. Jeigu toks ryšys atsiras, nesaugumo jausmą vaikas įveiks, o jeigu to nesulauks, reikalas tik blogės.

Yra didžiulis skirtumas, kai vaikas nustoja šaukti mamą, nes jos daugiau nereikia, ir kai nešaukia dėl to, kad prarado viltį prisišaukti.

Tavo vaikas – geras

Tikrai nežinau, kam iš viso reikėtų auginti sūnus, jeigu į juos nebūtų galima dėti vilčių.

Charles Dickens, NICHOLAS NICKLEBY

Daugelis specialistų kalba (neabejoju, iš pačių geriausių paskatų) apie vaikų elgesio sunkumus, susijusius su maitinimu, miegojimu, pavydu, smurtu, egoizmu... Pasakoja, kaip problemas pastebėti, neleisti joms kilti ir išspręsti, kaip vaikai mumis „manipuliuoja“, ir kodėl turėtume nustatyti ribas. Niekas neprimena, kad mūsų vaikai geri.

Jie tikrai tokie yra. Tokie turi būti, nes tai būtinybė. Jokia gyvūnų rūšis neišgyventų, jeigu pavieniai jos nariai neturėtų įgimto gebėjimo įgyti įprastą suaugusiems individams būdingą elgseną ir instinkto tuo dalytis. Nesunku liūtą išmokyti ėsti mėsą ar kregždę skristi į Afriką. O būtų nenormalu ir pareikalautų taisyti visiškai neįprastus mokymo metodus užauginti liūtą vegetarą arba nemigruojančią kregždę.

Didžioji dalis naujagimių, auginami tinkamai (t. y. prierašiai, pagarbiai, palaikant fizinį ryšį), užaugs normalūs vaikai ir bus normalūs suaugusieji. Žmonės yra socialinės būtybės, todėl mokėti mylėti ir būti mylimiems, gerbti ir būti gerbiamiems, padėti kitiems ir priimti jų pagalbą, suprasti ir gerbti socialines nuostatas (kitaip tariant, būti geriems žmonėms) yra normalūs mūsų asmenybės aspektai.

Geras išsilavinimas, religija ir įstatymai teikia kitų dalykų, bet jie nėra svarbiausi, kad būtume geri žmonės. Mūsų protėviai, dar gyvenę urvuose, be jokių abejonių, buvo geri, kaip kad ir vištos yra „geros“, nebaigusios jokių mokyklų ar neprižiūrimos policininkų.

Tad kai kurias gerąsias vaikų savybes panagrinėkime įdėmiau.

Tavo vaikas – nesavanaudis

Trijų mėnesių Laura nesiliauja verkti. Ji buvo pažindyta, jai pakeitė sauskelnes, jai ne per šalta ir ne per karšta, neduria joks žiogelis. Mama ją paima ant rankų, pakužda kelis meilius žodelius ir Laura jau neverkia. Mama ją vėl paguldo, mergaitė iš karto pravirksta.

Pikti liežuviai sakys: „Nenori nei valgyti, nei gerti, jai viskas gerai. Ko, po paraliais, vėl reikia?“

Jai reikia mamos, reikia jūsų, nes jus myli. Myli ne už tai, kad žindote, rengiate, rūpinatės, jog jai būtų šilta, ir ne už tai, kad, kai bus vyresnė, pirksite žaisliukų ar vestitę į privačią mokyklą, ar už skirsimus kišenpinigius. Vaiko meilė yra tyra, besąlygiška ir nesavanaudiška.

S. Freudas manė, kad vaikas mamą myli už tai, kad jį žindo. Tai antrinio objekto pasirinkimo teorija (mama yra antrinis objektas, jos pienas – pirminis).

Savo prierašumo teorija J. Bowlby'is teigia kaip tik priešingai: motinos poreikis nepriklauso nuo poreikio būti pavalgydintam – greičiausiai yra dar svarbesnis.